

‘Hetze tegen boer en tuinder vind ik onterecht’

Met het vertrek van de Britten uit de Europese Unie verliest Nederland een belangrijke bondgenoot in het Europees landbouwbeleid. Daarnaast betekent de Brexit een flinke financiële aderlating voor Europa. Dat zegt Jan Huitema, een boer en Europarlementariër.

Tekst: René Bouwmeester | Fotografie: René Faas

Melkveehouder Jan Huitema (33) uit Makkinga, zit sinds 1 juli 2014 in het Europees Parlement namens de VVD. Hij werd met voorkeursstemmen gekozen nadat hij campagne voor zichzelf had gevoerd. Hij gebruikte daarbij een trekker, een Fordson Dexta uit 1954, als campagnevoertuig. De VVD maakt in Europa onderdeel uit van de Alliantie van Liberalen en Democraten voor Europa (ALDE), waartoe ook D66 behoort. Huitema is onder meer lid van de commissie voor landbouw en plattelandontwikkeling. Verder zit ook Anja Hazekamp van de Partij voor de Dieren in deze commissie. Anja Schreijer-Pierik (CDA) en Bas Belder (SGP) zijn plaatsvervangend lid.

Een van de belangrijkste resultaten die Huitema boekte, had betrekking op het patenteren van planteigenschappen. De Europarlementariër van de VVD zette dit onderwerp samen met Bas Belder van de SGP op de politieke agenda van het Europees Parlement. Het leidde tot een breed gesteunde resolutie waarin hij de Europese Commissie vraagt om opheldering over de wetgeving en het patenteren van natuurlijke eigenschappen van planten te stoppen. Het Europese Octrooibureau (dat los staat van de Europese Unie) besloot mede op basis van deze resolutie dat het geen patenten meer gaat verlenen op producten die voortkomen uit klassieke veredeling.

Huitema vindt het belangrijk dat het geluid van de boer en tuinder doorklinkt in Europa, want er zijn veel onderwerpen die de agrarische sector aangaan.

Hoe wordt in Europa naar de Nederlandse land- en tuinbouw gekeken?

“De Europese Commissie ziet Nederland als gidsland, toonaangevend op het gebied van kennis en innovatie. Als het aankomt op voedselvoorziening heeft Nederland een hoge productie. De sector is efficiënt en effectief door het kleine teeltoppervlak. Dat heeft wel een bepaalde impact in Europa.”

Toch hebben boeren en tuinders het idee dat ze de schuld krijgen van diverse milieuproblemen. Klopt dat?

“De hetze tegen boeren en tuinders vind ik zo onterecht. Als er uit een onderzoek blijkt dat de populatie van weidevogels onder druk staat, wordt meteen geroepen dat het komt door de boer. Ze vergeten wat er allemaal al gedaan is. De agrarische sector heeft zoveel stappen gezet op het gebied van milieu en natuur. Voor verbetering van de biodiversiteit zijn Natura 2000-gebieden opgezet. Met het oog op het klimaat is de uitstoot van de sector sterk gedaald. Fosfaat en stikstof is in de jaren zeventig veel gebruikt, maar door wetgeving is veel bereikt om dat te verbeteren.”

Waar kunnen we nog verbeteren?

“Er zijn altijd verbeterpunten. Nederland moet Brussel laten zien dat de waterkwaliteit verbetert. Bij elke meting met een overschrijding wordt gewezen naar de landbouw, al kan het ook iets anders zijn, zoals zoute kwel. Maar daar moet je wel wat mee.

Met gewasbescherming moeten we toe naar ‘integrated crop management’ waarbij we groene gewasbescherming gebruiken en chemische middelen als het niet anders kan. Daar zijn nog stappen te maken. Belangrijk is dat daar in de veredeling rekening mee wordt gehouden door weerbaarheid in te kruisen.”

Europa staat er bij de Nederlandse land- en tuinbouw minder goed op. De Europese Unie krijgt vaak de schuld van nieuwe regelgeving die ondernemers als hinderlijk ervaren. Ziet u dat ook zo?

“Er wordt vaak gezegd; ‘het moest van Brussel’, maar dat is niet altijd zo. Soms zet de Nederlandse overheid een ‘kop op de Europese wetgeving’, waarmee de regels in Nederland net iets strenger worden dan de Europese regels voorschrijven. Dan is het niet Brussel die de regels wil, maar een meerderheid in de Tweede Kamer. En Brussel zegt dan niet, ‘je mag er geen kop op zetten.’

Overigens is het niet altijd nadelig om het braafste jongetje van de klas te zijn. Nederland is ook concurrerender geworden door de strengere regels.”

Het Europees Parlement telt 751 leden, afkomstig van 28 lidstaten en tientallen partijen. Nederland heeft 26 zetels. Hoe gaat u ooit een voorstel aangenomen krijgen?

“Niet alle Europarlementariërs houden zich bezig met landbouw. Er wordt net als in Den Haag met commissies gewerkt, waarin onderwerpen worden behandeld. Ik maak deel uit van de landbouwcommissie. Daarin zitten 45 leden die de partijen vertegenwoordigen. Ik moet dus 22 medestanders vinden die met mij een meerderheid vormen om een voorstel aangenomen te krijgen. Dat is nog te doen. Er is wel een verschil met Den Haag. Het gaat niet alleen om partijen, maar ook om landen. Het kan zijn dat een heel land op één lijn zit. Dat geeft een extra dimensie aan de besluitvorming.”

De discussie over glyfosaat speelde zowel in Nederland als in Europa. Hoe heeft u dat beleefd?

“Het is prima als er discussie over is. Ik vind alleen dat de discussie op de verkeerde manier is gevoerd. Een middel is gevaarlijk of het gebruik ervan is gevaarlijk. Die twee zaken zijn door elkaar heen gaan lopen. Het werd vervolgens een soap toen Monsanto probeerde de studie te manipuleren. We hebben in Europa een systeem opgezet waarbij wetenschappelijke instanties - de EFSA en de ECHA - bepalen of een middel veilig is om te worden toegelaten. Veel partijen namen daar geen genoegen mee en zo is er een politieke discussie over ontstaan. Vertrouwen we nu de scheidsrechter niet meer? Waarom zouden we ze de volgende keer wel vertrouwen?”

Welk effect gaat de Brexit hebben?

“We verliezen een partner. We kiezen vaak dezelfde lijn als Groot-Brittannië. Zij hebben een wetenschappelijke inslag bij het nemen van een beslissing en zijn innovatiegericht, net als wij. Dat is belangrijk als we een innovatie in het landbouwbeleid erdoor willen krijgen. Denk bijvoorbeeld aan nieuwe veredelings technieken. Nederland gaat met het vertrek van Groot-Brittannië een bondgenoot missen. Vergeet ook niet de financiële invloed. Groot-Brittannië is een nettobetaler aan Europa. De Britten dragen 10 miljard euro meer bij dan ze ontvangen. En dat op een totale Europese begroting van 160 miljard. Dat is een substantiële bijdrage die we gaan missen. We merken het effect van de Brexit nu al. Europarlementariërs uit Groot-Brittannië zijn vleugellam. Het algemene gevoel is: ‘jij gaat eruit, waarom zou je over deze materie nog wat te zeggen hebben’.”

De Europese Unie heeft een Unielijst opgesteld met exotische planten en dieren. Bezit, handel, kweek, transport en import hiervan is niet toegestaan. In Nederland is veel kritiek op het samenstellen van die lijst. Hoe ziet u dat?

“Het is een besluit op expertniveau geweest. De politiek heeft daarin sommige belangen niet meegewogen. Er wordt bijvoorbeeld gekeken naar de Europese Unie als geheel. Daar kun je vraagtekens bij plaatsen. Een plant die schadelijk is in een deel van de Europese Unie, maar niet in Nederland, moet je die dan verbieden? De Nederlandse overheid is er goed mee bezig op het expertniveau. Nederland heeft er door de teelt en handel meer belang bij dan andere landen, maar het moet wel op de radar komen. De EU zet nu wel heel grof geschut in door de lijst voor heel Europa te laten gelden.”

JAN HUITEMA
Europarlementariër

Nederland gaat met het vertrek van Groot-Brittannië een bondgenoot missen

Crispr/Cas is ook een discussiepunt. De veredelingssector wil hiermee aan de slag, de VVD ook. Zolang dit wordt gezien als genetische modificatie, zijn de mogelijkheden beperkt. Zit daar beweging in?

“De Europese Commissie durft het niet op de agenda te zetten om met nieuwe wetgeving te komen. Er moet eerst een goede bodem worden gecreëerd om dit erdoor te krijgen. De Franse Raad van State heeft vragen over dit onderwerp doorgeleid aan het Hof van Justitie van de Europese Unie. Zij gaat juridisch bepalen of sprake is van GMO of juist niet. Als zij besluiten dat het wel zo is, ben je een paar stappen terug. We zijn heel afhankelijk van wat de Europese Unie op de agenda zet. Als ze het niet doen, gebeurt er niets. Als een paar grote landen zeggen dat er wetgeving moet komen, dan gebeurt het ook.”